

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר 'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון מס' 164 לפרשת ויצא תשפ"ה

וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מְרֹאֲשֵׁתָיו (כח, יא)

מדוע יעקב שם אבנים מראשותיו?

פסיקתא זוטרתא: "וכי לא היה לו ליעקב אבינו כר או כסת או שום דבר לשום מראשותיו? אלא אבן רמז לבניו שעתידין לקבל התורה דכתיב 'לחת אבנים' (שמות לד, א)".

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב רִגְלָיו וַיִּלְךְ אֶרְצָה בְּנֵי קָדֶם (כט, א)

והלא לעיל כתוב 'ויצא יעקב... וילך חרנה'? האם הלך לחרן או לארץ בני קדם?

רשב"ם: הלך לארם, שהיא ארץ בני קדם, שכתוב על ארם 'אָרַם מִקְדָּם'.

אור החיים: יעקב הלך לחרן, אך בדרך הגיע לארץ בני קדם, הסמוכה לחרן.

וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בְּלָהָה שְׁפַחַת רְחֵל בֵּן שֵׁנִי לַיַּעֲקֹב (ל, ז)

לאחר שבלהה השתחררה, מדוע עדיין נקראה שפחה?

מדרש שכל טוב: "למה קוראין שפחות אחר שחרורן? שהיתה בהן עונה ושפלות ויהיו משועבדות וכפופות תחת ידי גבירתן כבתחילה".

הנצי"ב מוולוז'ין: ללמדנו, שעל אף שבלהה השתחררה, ולמרות שילדה בן שני, כשרחל טרם התעברה, לא התייחסה אליה בזלזול, כפי שהתנהגה הגר, שזלזלה בשרה, אלא ביחס לרחל היא עדיין היתה כשפחתה.

וַתֹּאמֶר לָהּ הַמַּעַט קָחְתְּךָ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתְּ גַם אֶת דְּוָדָאִי בְּנִי (ל, טו)

מה ביאור דברי לאה, הרי יעקב עבד שבע שנים עבור רחל, ולא עבורה?

מדרש אגדה: "אמרה לאה לרחל: לא דייד שלקחת את אישי שנמשך לבו אחריד".

חזקוני: לאה טענה שנישאה ליעקב לפני רחל, והיתה אשתו לפני שרחל התחתנה איתו, ורחל בנישואיה, נעשתה צרתה.

וְשִׁבְתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי וְהָיָה ה' לִי לֵאלֹהִים (כח, כא)

מה מקומן של מילים אלו? הן חלק מנדרו?

רש"י: יעקב לא התנה עם הקב"ה, אלא ביקש ששם הקב"ה יחול עליו.

רשב"ם: בקשה מהקב"ה, שיסייע לו בכל מעשיו. **רמב"ן:** זה לא היה לא תנאי ולא נדר, אלא הבהרה, שניתן לקיים את המצוות בארץ ישראל כראוי. לפני יציאתו מהארץ, יעקב ביקש שיוכל לעבוד כראוי את הקב"ה גם בחוץ לארץ.

ספורנו: שמקבל עליו שהמרחם על בריותיו, יתנהג עמו במדת הדין.

וַיֹּאמֶר לָהֶם הִידְעַתֶּם אֶת לָבָן בֶּן נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדְעָנוּ (כט, ה)

מדוע ייחס את לבן לנחור סבו ולא לבתואל אביו?

רד"ק: נחור היה ידוע ובעל השם, ונכבד יותר מבתואל, כפי שאמר לבן 'אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְאֱלֹהֵי נָחוֹר וְשִׁפְטוֹ בִּיגִינִי'. **רמב"ן:** היה זה כבוד לאברהם שייחסו את קרוביו למשפחתו, לנחור אחיו ולא לבתואל.

רבינו בחיי: על פי הכלל "בני בניו הם כבנים", ייחס לבן לסבו, כמוהו כייחסו לבתואל אביו.

אברבנאל: הואיל ונחור היה גדול הבית ואח של אברהם.

עוֹדְנוּ מִדְּבַר עַמָּם וְרַחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן אֲשֶׁר לְאֵבִיָּה כִּי רָעָה הוּא (כט, ט)

מדוע רחל רעתה הצאן, ולא רועים גברים?

רבי יונתן בן עוזיאל: באותה תקופה היתה מכה בצאנו של לבן ונשארו מהם רק מעט צאן, ובעקבות זאת גירש לבן את הרועים שהיו לו.

רד"ק: כך היה מנהגם, הנשים היו רועות, וכן מצינו בבנות יתרו, שהיה גדול ונכבד במדין והיו בנותיו רועות. **אלשיך:** משום שלא היו לו בנים, אלא רק בנות.

חתם סופר: משום שלא היו רועים שרצו לרעות את צאנו אפילו לא בשכר.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל office@shaalti.co.il

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין' במייל office@shaalti.co.il

**וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רַחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב אֶל לָבֵן שְׁלַחְנִי וְאֶלְכֶּה (ל, כה)**

מדוע יעקב ביקש מלבן ללכת רק לאחר שיוסף נולד?

רשב"ם: יוסף נולד כשנשלמו שבע השנים הנוספות שעבד עבור רחל. ומשהושלם חובו ללבן, ביקש יעקב לשוב לארצו. **רד"ק:** כל עוד רחל לא ילדה, יתכן שללבן היו תירוצים לעכב את יעקב מלעזוב אותו, אולם משכל בנותיו ושפחותיו, שנתן ליעקב ילדו, לא היתה לו עוד סיבה לעכבם ומללכת.

ותַעַן רַחֵל וְלָאָה וַתֹּאמְרָנָה לֹו הֲעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנִחְלָה בְּבֵית אָבִינוּ (לא, יד)

מדוע רחל ענתה לפני לאה?

רד"ק: משום שאהבה את יעקב מאד, באותה מידה שהוא אהב אותה.

רבי חיים קניבסקי: 'תרי קלי לא משתמעיי', והיה צורך שמישהו אחד ידבר. הואיל ורחל היתה עיקרו של בית, היא דיברה בהסכמת אחותה, ונחשב ששתיהן אמרו, שכן היו שתיהן במעמד.

וְלָבֵן הָלַךְ לְגִזּוֹ אֶת צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ (לא, יט)

מדוע רחל גנבה את התרפים?

רש"י: רחל התכוונה להפריש את אביה מעבודה זרה. **רשב"ם:** כדי שהם לא יודיעו ללבן שיעקב מתכוון לברוח. **רמב"ן:** התרפים הם מורי שעות, ורחל חמדה אותם, ולכן לקחה אותם.

משך חכמה: כדי שהקב"ה יראה אליו בדרך ויזהיר אותו. שהרי הקב"ה לא מתגלה במקום שיש בו עבודה זרה.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין' במייל office@shaalti.co.il

מעוניינים לשדרג את שולחן השבת?

חוויה בשולחן שבת

העלון שיסייע לכם ללמוד עם הילדים את פרשת השבוע בשולחן השבת

לקבלת 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לטלפקס 052-9453811

**וַיבֹּא אֱלֹהִים אֶל לָבֵן... וַיֹּאמֶר לוֹ הַשָּׂמֶר
לֶךְ פֶּן תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע (לא, כד)**

מדוע שלבן לא ידבר איתו 'מטוב'?

מדרש אגדה: "ולמה הזהירו הכתוב שידבר בטובה? לפי כשהיה מדבר בטובה היה מזכיר עבודה זרה, אלהי אברהם ואלהי נחור שהם שופטים בינותינו".

פסיקתא זוטרתא: "אפילו דברים שאתה אומרן לטובתו, הוא חושבן לרעתו, לפי שטובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים".

עם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יַחֲיֶה (לא, לב)

מדוע יעקב חרץ את דין הגנב, באופן כה חמור, שלא יחיה?

פסיקתא זוטרתא: "שאסור לנו מאבותינו להשהותו עמנו, ולא זה בלבד דבר שהוא אסור בהנאה, אלא אפילו שאר מטלטלין שהן מותרין בהנאה".

ספורנו: יעקב חשב שאחד מהעבדים גנב אותם, כדי לעבוד עבודה זרה, ולחזור לסורו, ועל עבודה זרה חייב מיתה.

אור החיים: משום שדינו של בן נח, שנהרג על גזל.

רש"י הירש: יעקב החדיר את רוחו בכל באי ביתו, הגדולים והקטנים, ובביטחון מלא האמין, שאפילו ילד קטן לא יעז לקחת את שאינו שלו, מחוט ועד שרוך נעל, ועל כן נקט בעונש כה חמור.

לקבלת "טעימה", קבצים לדוגמא מספרי 'תורתך שאלתי' נא לשלוח את המילה 'דוגמא' למייל office@shaalti.co.il

נתקע? בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי' אק יותר שאלות!

הרב חגי ולוסקי מוצה ומזכיר ספרים ובי מנהל מציין פריצת דרך בלימוד פרטיות התורה בדרך שאלות ותשובות

הזמינו עכשיו והספרים בדרך אליכם:

היכנסו לחצר: shaalti.co.il
במייל: office@shaalti.co.il
בטלפקס: 052-9453811

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם